

Gymnasieungdomars studieintresse Läsåret 2009/10

UF0513

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	7
1.1.5	Referenstider.....	7
1.2	Fullständighet.....	7
B.2	Tillförlitlighet.....	7
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	7
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning.....	9
2.2.3	Mätning.....	10
2.2.4	Svarsbortfall.....	11
2.2.5	Bearbetning.....	12
2.2.6	Modellantaganden.....	13
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	13
B.3	Aktualitet.....	13

3.1	Frekvens	13
3.2	Framställningstid.....	13
3.3	Punktlighet	13
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....</i>	<i>13</i>
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	13
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	14
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	14
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	<i>14</i>
5.1	Spridningsformer.....	14
5.2	Presentation	14
5.3	Dokumentation.....	14
5.4	Tillgång till primärmaterial	15
5.5	Upplysningstjänster.....	15

Bifogas:

Missiv och enkät för 2009 års undersökning

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Befolkningens utbildning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Mikael Schöllin
Telefon: 019-17 68 89
Telefax:
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100
<i>Kontaktperson:</i>	Frida Hultgren
<i>Telefon:</i>	08 - 5069 4542
<i>Telefax:</i>	
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Registret avidentifieras efter insamlingen och sparas i SCB:s arkiv.

A.9 EU-reglering

EU-reglering saknas.

A.10 Syfte och historik

Gymnasieungdomars studieintresse skall belysa intresset för att börja på högskolan bland gymnasieelever och hur intresset förändras över tiden.

Historik

SCB genomförde den första undersökningen om gymnasieungdomars studieintresse under våren 1993 bland de elever som gick i gymnasieskolans avgångsklasser läsåret 1992/93. Nästa undersökning gjordes på hösten samma år, bland elever i gymnasieskolans avgångsklasser läsåret 1993/94. Syftet med att ändra referensperiod från vårtermin till hösttermin var att kunna presentera statistiken tidigare. Mellan läsåren 1993/94 och 2003/04 genomfördes undersökningen varje år. Därefter har den endast genomförts vartannat år.

A.11 Statistikanvändning

De viktigaste användarna av statistiken är universitet och högskolor, Högskoleverket och Utbildnings- och kulturdepartementet. Statistiken används som underlag för information och planering av utbildningsprogram och kurser.

Innehållet i undersökningen beslutades i samråd med Programrådet för statistik och prognoser om utbildning och arbetsmarknad, som består av representanter från Högskoleverket, Skolverket, Arbetsförmedlingen, Stockholms universitet, SOFI, IFAU, Skatteverket, Sveriges kommuner och landsting, Socialdepartementet, Finansdepartementet samt Utbildningsdepartementet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Formulering av frågor

Frågorna i undersökningen formulerades i samråd med statistikanvändarna. Merparten av frågorna återanvändes från tidigare år. Blanketten var fyrsidig och innehöll 14 numrerade frågor. Några av dem hade delfrågor vilket genererade totalt 24 frågor.

Frågan som mäter den viktigaste målstorheten har följande formulering:

1. ” Har du planer på att börja läsa på universitet eller högskola **inom de närmaste tre åren?**

- Ja → **Gå till fråga 3**
- Nej → **Gå till fråga 2**
- Vet inte → **Tack för ditt svar!**

Population och urval

Undersökningens rampopulation bestod av personer som gick i gymnasiets årskurs 2 läsåret 2008/09. Rampopulationen hämtades från Skolverkets elevregister. Eftersom registret över elever i gymnasiets årskurs 3 läsåret 2009/10 inte var färdigt när undersökningen genomfördes på hösten, användes registret över elever i årskurs 2 under läsåret 2008/09 som urvalsram. Årskurs 3-registret var dock klart i samband med statistikframställningen. Detta register utnyttjades för att korrigera för täckningsbristerna. Årskurs 2-registret omfattade 125 361 personer. Årskurs 3-registret omfattade 119 260 personer. Rampopulationen stratifierades på region (NUTS), programgrupp (NV, SP, TE och övriga program) samt kön.

Urvalsstorleken i denna undersökning var 5 303, vilket bedömdes ge tillräcklig precision i skattningarna av de viktigaste målstorheterna. I urvalet ingick en förstärkning av urvalsstorleken i Skånes län för att möjliggöra en separat redovisning.

Datainsamling

Gymnasieungdomars studieintresse genomfördes som en post- och webbenkät. Den första omgången med frågeblanketter skickades ut den 5 oktober 2009. Tack- och påminnelsekort skickades den 15 oktober, ett påminnelsebrev med ny blankett den 30 oktober och en påminnelse med ny blankett den 18 november. Insamlingen avslutades i början av januari.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar för de kommande undersökningarna är inplanerade.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Denna statistik redovisar intresset för högskolestudier inom tre år bland elever på gymnasieskolans avgångsklasser läsåret 2009/10. Statistiken baserades på uppgifter som samlades in via postenkäter till ett urval bestående av 5 303 elever. Undersökningen har genomförts sedan läsåret 1993/94. Fram tills läsåret 2003/04 genomfördes undersökningen varje år, därefter har den genomförts vartannat år.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De viktigaste målstorheterna i undersökningen är:

- Andel av eleverna i gymnasieskolans avgångsklasser läsåret 2009/10 som planerade att studera på högskolan inom tre år.
- Andel av de studieintresserade eleverna som planerade att läsa inom ett visst ämnesområde.
- Andel av de studieintresserade eleverna som planerade att läsa vid ett visst universitet eller en viss högskola.

1.1.1 Objekt och population

Statistikens objekt är individer. Målpopulationen utgjordes av de elever som gick sista året på gymnasieskolans nationella program, specialutformat program och international baccalaureate läsåret 2009/10.

1.1.2 Variabler

Variablerna insamlades dels via frågor i post- och webbenkät dels från Skolverkets elevregister läsåret 2008/09 och Registret över totalbefolkningen med aktualitet september 2009.

Registervariabler

Från Skolverkets elevregister läsåret 2008/09 hämtas gymnasieprogram. Gymnasieprogram utgörs av samtliga program inom gymnasieskolan förutom det individuella programmet. Det görs en gruppering av gymnasieprogram. De delas upp i naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet samt övriga program.

I övriga program ingår: Barn- och fritidsprogrammet, Byggprogrammet, Elprogrammet, Energiprogrammet, Estetiska programmet, Fordonsprogrammet, Handels- och administrationsprogrammet, Hantverksprogrammet, Hotell- och restaurangprogrammet, Industriprogrammet, International baccalaureate, Livsmedelsprogrammet, Medieprogrammet, Naturbruksprogrammet samt Omvårdnadsprogrammet.

Specialutformade program ligger under närliggande nationellt program.

Från registret över totalbefolkningen med aktualitet september 2009 hämtas personnummer, kön och hemkommun.

Indelningen av region (NUTS) görs med hjälp av registervariabeln hemkommun. Indelningen är Stockholms län, Östra Mellansverige, Småland med öarna, Sydsverige (uppdelat i Skånes- och Blekinges län), Västsverige, Norra Mellansverige, Mellersta Norrland samt Övre Norrland.

Enkätvariabler

Nedan definieras de viktigaste enkätvariablerna. Övriga variabler finns definierade i enkäten som återfinns i bilaga 1.

Planer på högskolestudier inom tre år: Undersökningsspersonen gör själv en bedömning utifrån fasta svarsalternativ om han/hon planerar att börja på högskolan. Endast ett alternativ får anges. Svarsalternativen är;

- Ja
- Nej
- Vet inte

Planerad utbildningsinriktning på högskolestudierna: Här ingår de personer som svarar att de har planer på att börja studera på högskolan inom tre år. Undersökningsspersonen gör själv en bedömning utifrån fasta svarsalternativ vilket ämnesområde han/hon planerar att börja studera. Endast ett alternativ får anges. För att se svarsalternativen, se bilaga 1.

Planerat universitet/högskola där studierna skall bedrivas: Här ingår de personer som svarar att de har planer på att börja studera på högskolan inom tre år. Undersökningsspersonen gör själv en bedömning utifrån fasta svarsalternativ vilket universitet/högskola han/hon planerar att studera vid. Endast ett alternativ får anges. För att se svarsalternativen, se bilaga 1.

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska storheterna (parametrarna) utgörs av *totaler* och *kvoter*.

De totaler som redovisas är skattat antal personer med en viss egenskap. Storheter av typen kvot redovisas främst i form av skattad andel personer med en viss egenskap. Skattningarna redovisas med ett flertal gruppindelningar, vilka beskrivs i avsnitt 1.1.4.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas på kön, gymnasieprogram (grupperat) samt för enstaka frågor region (NUTS). Indelningen för gymnasieprogram och NUTS är beskriven under registervariabler.

1.1.5 Referenstider

Referenstid för objekt är elever i gymnasieskolans avgångsklasser läsåret 2009/10. Referensperioden för variablerna är hösten 2009.

1.2. Fullständighet

Användare har visat intresse för redovisning av resultaten på regional nivå (kommunnivå). Resultaten bygger på ett för litet urval för att detta ska kunna tillgodoses.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Ett statistikvärdes tillförlitlighet/osäkerhet beror på den totala avvikelser (totala felet) mellan skattningen och målstorheten. Det totala felet kan beskrivas enligt följande:

Totala felet = Urvalsfel + Täckningsfel + Bortfallsfel + Mätfel + Bearbetningsfel

I denna undersökning kan samtliga ovan nämnda fel förekomma. Den osäkerhet som orsakas av att skattningarna baseras på ett urval uppskattas med hjälp av 95 % -iga konfidensintervall. Dessa anges i omedelbar anslutning till (punkt-) skattningarna. Det har dock inte genomförts några metodstudier för att kunna redovisa kvantitativa mått över storleken på andra osäkerhetskällor än urvalsfelet.

Under respektive avsnitt kan endast bedömningar om de olika felens effekt på skattningarna ges. Det är alltså viktigt att tänka på att de redovisade konfidensintervallen endast innefattar storleken på urvalsfelet.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urval

Undersökningens rampopulation består av personer som gick årskurs 2 på gymnasieskolan läsåret 2008/09. Rampopulationen hämtas från Skolverkets elevregister 2008/09. Den omfattade 125 361 personer.

Rampopulationen stratifierades efter gymnasieprogram, NUTS (region) och kön. NUTS-region "Sydsverige" delades i Blekinges- och Skånes län för att säkerställa att tillräcklig urvalsstorlek i Skånes län erhöles för att möjliggöra separat redovisning av Skånes län på uppdragsbasis. Sammanlagt bildades 72 strata. Storleken på urvalet var 5 303 personer. Vid bestämningen av urvalsstor-

leken togs hänsyn till det förväntade bortfallet.

I varje stratum drogs ett obundet slumpmässigt urval. Urvalet fördelades så att felmarginalen för huvudfråga 1 (andelen studieintresserade) var lika stor i alla stratum, baserat på kännedom om skattningarnas ungefärliga storlek från tidigare undersökningar.

Estimation

För att skatta målstorheterna används ett estimationsförfarande som baseras på s.k. kalibrerade uppräkningsvikter. Detta förfarande, som utnyttjar hjälpinformation i form av registervariabler, används främst för att kompensera för den skevhet som kan förmodas uppstå till följd av de bortfalls- och täckningsproblem som föreligger men även för att reducera den slumpmässiga osäkerhet, den varians, som estimationsförfarandet är behäftat med.

I kalibreringen används följande registervariabler (hjälpvariabler): Kön, riksområde (NUTS), program, vårdnadshavarens födelse-land, vårdnadshavarens utbildningsnivå, vårdnadshavarens civilstånd, slutbetyg i årskurs 9. Särskilt vårdnadshavarens utbildningsnivå och slutbetyg i årskurs 9 har visat sig vara starka variabler. Se vidare Gustafsson och Lundström (2003).

Var och en av de hjälpvariabler som används i kalibreringen har valts utifrån minst ett av följande tre kriterier:

- (i) de samvarierar med svarsbenägenheten
- (ii) samvarierar med (viktiga) undersökningsvariabler
- (iii) avgränsar (viktiga) redovisningsgrupper

I synnerhet är det punkterna (i) och (iii) som varit vägledande. Om punkt (i) är uppfylld kan man förvänta sig att användandet av kalibrerade vikter leder till en reduktion av bortfallsskevhets. Är punkt (ii) uppfylld bör såväl variansen (samplingvariens + bortfallssvariens) som bortfallsskevhets reduceras för estimatorer baserade på de (viktiga) undersökningsvariablerna. Slutligen, om punkt (iii) är uppfylld bör variansen (samplingvariens + bortfallssvariens) minska för estimatorer av storheter definierade på redovisningsgruppsnivå.

För att reducera för den täckningsskevhets som uppstår till följd av den täckningsproblematik som föreligger, har de totaler som används för att fastställa de kalibrerade vikterna hämtats från det uppdaterade registret för årskurs 3. Detta förfarande bygger på ett implicit, icke kontrollerbart, modellantagande om hur undersökningsvariablerna är relaterade till kalibreringsvariablerna.

De kalibrerade vikterna har den egenskapen att de vid skattning av populations-totalen, för var och en av de registervariabler som används för att fastställa de kalibrerade vikterna, resulterar i en skattning som överensstämmer exakt med den registertotal som används för att fastställa de kalibrerade vikterna. Detta innebär bl.a. att alla antalsskattningar för kalibreringsvariablerna som baseras på de kalibrerade vikterna överensstämmer med de storheter som finns i Skolverkets Elevregister läsåret 2009/10.

Osäkerhetsintervall beräknas enligt formeln för nominellt 95-procentiga konfidensintervall:

$$\text{punkttestimat} \pm 1,96 * (\text{skattning av estimatorns medelfel})$$

där såväl punkt- som medelsfelsestimaten beräknas med hjälp av ett av SCB egenutvecklat estimationsprogram, CLAN97. Under förutsättning att stickprovstorleken är stor samt

- (i) att den estimator som används är approximativt väntevärdesriktig, dvs. icke-skev
- (ii) att estimatorns varians endast beror av samplingvariansen och bortfallsvariansen

och

- (iii) att den hjälpinformation som används i kalibreringen är starkt korrelerad med de okända svarssannolikheterna

gäller att intervallet har en faktisk konfidensgrad på ca 95 procent, dvs. under förutsättningarna är sannolikheten ca 95 procent att man med det använda urvals- och estimationsförfarandet erhåller ett intervall som täcker in den sökta storheten.

Naturligtvis är inte samtliga ovanstående förutsättningar perfekt uppfyllda i praktiken. Även om hjälpvariablerna är klokt valda kommer estimatorn att vara behäftad med viss skevhet, delvis till följd av kvarstående bortfalls- och täckningsfel men också till följd av andra fel av systematisk karaktär. Vidare är det troligt att estimatorns varians underskattas. Utöver samplingvariansen och bortfallsvariansen tillkommer även ett variansbidrag från andra osäkerhetskällor av slumpmässig natur, men vanligtvis kan endast en del av detta variansbidrag "fångas upp" av den varians estimator som används. Tyvärr är det inte möjligt att avgöra i vilken utsträckning som avvikelser från förutsättningarna ovan föreligger och vilka effekter dessa avvikelser får för tolkningen av de osäkerhetsintervall som presenteras i termer av empirisk konfidensgrad. En rekommendation är dock att man bör vara försiktig med att tolka de presenterade intervallen som regelrätta konfidensintervall.

2.2.2 Ramtäckning

Målpopulationen var de elever som gick i årskurs 3 läsåret 2009/10. I rampopulationen ingick de elever som gick i årskurs 2 på gymnasieskolan läsåret 2008/09. Anledningen till att ett årgammalt register används för att skapa ramen är att det aktuella inte är klart när undersökningen genomförs.

I och med att rampopulationen skilde sig från målpopulationen förekommer täckningsbrister i denna undersökning. Övertäckningen i statistiken, dvs. enheter i rampopulationen som inte tillhör målpopulationen, utgörs av elever som avbrutit eller gjort uppehåll i sina studier under eller efter årskurs 2. Undertäckningen i statistiken, dvs. enheter i målpopulationen som inte finns med i rampopulationen, utgörs av elever som hade studieuppehåll läsåret 2008/09,

men som hade återupptagit sina gymnasiestudier ett år senare.

För att minimera de täckningsbrister som finns i undersökningen används årskurs 3-registret vid statistikframställningen. Det går därmed att identifiera och ta hänsyn till övertäckningen med hjälp av det nya registret. Även undertäckningen identifieras med årskurs 3-registret.

En matchning mellan årskurs 2-registret och årskurs 3-registret visar följande:

- 8,0 procent av de elever som fanns i rampopulationen (årskurs 2-registret) fanns inte med i årskurs 3-registret. Dessa elever har definierats som övertäckning.
- 3,3 procent av de elever som ingick i årskurs 3-registret fanns inte med i rampopulationen (årskurs 2-registret). Dessa elever har definierats som undertäckning.
- 115 364 elever ingick i både årskurs 2- och årskurs 3-registret

Genom att kalibrera mot hjälptotaler från årskurs 3-registret i estimationen görs ett försök att justera för de täckningsbrister som uppstår i och med att urvalet dras ifrån årskurs 2-registret. Kvarstående täckningsbrister och dessas effekt på andelsskattningarna är svåra att bedöma då ingen särskild studie gjorts av täckningsfel.

2.2.3 Mätning

Mätförfarandet

Undersökningen har genomförts som en **post- och webbenkät** till personer som går sista året på gymnasieskolan. Det finns både frågor med fasta och öppna svarsalternativ. För mer information om utseende och innehåll i enkäten, se bilaga 1.

Den första undersökningen av liknande karaktär gjordes 1993. Erfarenheter från hur frågorna fungerat i de tidigare undersökningarna har tagits till vara och justeringar/förbättringar har gjorts vid behov. Inför förra undersökningstillfället (2007) gjordes inga förändringar i enkäten.

Indikationer på mätproblem

Det har inte gjorts några studier över eventuella mätfel. Det förekommer att en del uppgifter som lämnats på de öppna svarsalternativen är för knapphändiga för att kunna kodas.

Det finns ingen fråga som har fått en nämnvärt stor andel svarande för alternativen ”annat” eller ”övrigt”. Detta alternativ finns med för att inte tvinga in respondenterna på svarsalternativ. Skulle någon fråga ha en hög andel svar för dessa alternativ skulle det kunna innebära problem med att tolka resultaten.

Enkäten innehåller inga frågor som kan bedömas som särskilt känsliga.

Effekter på statistiken

Ingen mätfelsstudie har gjorts, därför är det svårt att göra en bedömning av effekterna på resultaten. Det finns dock inga indikationer på att det finns speciellt stora problem i någon grupp av populationen, exempelvis så verkar partiella bortfallet fördela sig slumpmässigt över redovisningsgrupperna.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värden på en eller flera observationsvariabler (ex. registervariabler eller enkätfrågor) i en undersökning inte kan inhämtas.

- Saknas alla värden för en individ är det fråga om *objektsbortfall*.
- Saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

Objektsbortfall

Följande vägda bortfallsmått har använts vid beräkning av objektsbortfallets storlek:

$$\text{Bortfallsandel} = 1 - \frac{\sum_S d_k}{\sum_S d_k + \sum_B d_k + u \sum_O d_k},$$

där d_k är designvikten, dvs. en vikt som tar hänsyn till urvalsdesignen och u är andelen med okänd status som tillhör målpopulationen. Här har u satts lika med 0,876, vilket innebär att bortfallsmåttet har beräknats med antagandet att 87,6 procent ej avhörda i bortfallet tillhör målpopulationen.

Summeringarna i detta bortfallsmått har gjorts över följande delmängder:

- S: Element tillhörande målpopulationen för vilka fullständiga eller partiella svar erhållits.
- B: Element tillhörande målpopulationen som utgör objektsbortfall.
- O: Element vars målpopulationsstatus är okänd (i detta fall ej avhörda).

Objektsbortfallet var 41 procent.

Åtgärder för att reducera bortfallet

SCB använder en uppföljningsstrategi där målet är att reducera bortfallet så mycket som möjligt. För denna statistikimgång skickades frågeblanketterna ut den 5 oktober 2009. Tack- och påminnelsekort skickades den 15 oktober, ett påminnelsebrev med ny blankett den 30 oktober och en påminnelse med ny blankett den 18 november.

Partiellt bortfall

Partiellt bortfall kan bero på att frågan är svår att förstå, är känslig, att uppgiftslämnaren glömmer att besvara frågan, att lämpligt alternativ saknas eller att instruktionerna vid hoppfrågor misstolkas. Till partiellt bortfall räknas även dubbelmarkeringar och svar som inte kan tydas. I denna undersökning varierar

det partiella bortfallet från att vara 1-4 procent för de flesta frågor.

Metoder för bortfallskompensation

För att kompensera för objektsbortfallet har en *kalibreringsestimator* använts (se avsnittet om urval och estimation).

Om bortfallet skiljer sig från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna så kan skattningarna som grundar sig på enbart de svarande bli skeva. Om exempelvis de svarande till högre andel vill påbörja högskolestudier än de som inte svarat finns risk för överskattning av andelen som planerar att påbörja högskolestudier.

För att försöka reducera eventuella bortfallsskevheter har vikter beräknats med hjälp av kalibrering. Storleken på kvarstående skevheter orsakade av bortfallet är dock svåra att mäta.

Bortfallsstudie med hjälp av registervariabler

Det har inte gjorts någon djupare bortfallsstudie med hjälp av registervariabler.

2.2.5 *Bearbetning*

Dataregistrering och kodning

Registrering av data sker genom att inkomna enkäter läses in maskinellt (skanning). Skanningprogrammet kontrollerar så att valida värden registreras vid skanningen. De värden som faller ut som fel i dessa kontrollerar rättas upp manuellt med stöd av skanningprogrammet, s.k. verifiering.

Eftersom nästan alla variabler i undersökningen är kategoriska med slutna svarsalternativ bör inte skanningen ge upphov till några stora fel vid registrering av data. Givetvis uppstår dock fel, därför görs granskning av skannade data (se avsnitt granskning och rättning).

Ingen kodning görs numera i undersökningen.

Granskning och rättning

Efter verifieringen görs ytterligare kontroller av registrerade data. Logiska kontroller görs så att svar på olika frågor inte är orimliga i förhållande till varandra. I de fall där endast ett svarsalternativ är tillåtet kontrolleras så att inte dubbelmarkeringar finns. Rättning av dubbelmarkeringar för kategoriska variabler sker efter en viss prioritetsordning. I vissa fall sker rättningen utifrån svaren på andra frågor i enkäten. Eftersom antalet upprättningar i denna undersökning har varit litet bedöms effekterna på de slutliga skattningarna som relativt små.

Partiellt bortfall (saknade värden) redovisas i en egen kategori när statistiken publiceras. Ingen imputering av saknade värden görs.

Framställning av resultat

Punktskattningar och konfidensintervall har beräknats med hjälp av ett av SCB egenutvecklat estimationsprogram.

Det är svårt att bedöma effekten av de fel som kan uppstå vid bearbetningen. Ingen studie har gjorts för att försöka bedöma storleken av denna felkälla.

2.2.6 Modellantaganden

Statistiken beror inte på andra modellantaganden än de som tidigare angivits under avsnittet 2.2.1. *Urval*.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

95-procentiga konfidensintervall anges för samtliga skattningar i samtliga tabeller.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs och publiceras vartannat år.

3.2 Framställningstid

Referensperiod för huvudsakliga parametrar i undersökningen är hösten 2009. Statistiken publicerades den 17:e mars 2010.

3.3 Punktlighet

Statistikens publicering fick flyttas fram tre veckor p.g.a. att Skolverkets elevregister inte var klart enligt tidsplanen.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Till 2003 års undersökning gjordes en förändring i frågeenkäten. I den viktigaste frågan om intresset för högskolestudier ändrades bland annat ett av svarsalternativen. Nedan följer en fullständig redovisning av förändringarna i frågan om intresset för högskolestudier.

Ny blankett (2003 och senare)

1. Har du planer på att börja läsa på universitet eller högskola inom de närmaste tre åren?	☐ 1 Ja	→ Gå till fråga 3
	☐ 2 Nej	→ Gå till fråga 2
	☐ 3 Vet inte	→ Tack för ditt svar!
		Skicka in blanketten till SCB.

Gammal blankett (2002 och tidigare)

1. Har du planer på att börja läsa på universitet eller högskola inom de närmaste tre åren?	☐ 1 Ja → <i>Gå till fråga 3</i>
	☐ 2 Jag har inte bestämt mig än → <i>Gå till fråga 3</i>
	☐ 3 Nej → <i>Gå till fråga 2</i>

Dessa förändringar fick till följd att andelen som var intresserade att läsa på högskolan inom tre år ökade kraftigt (en kontrollgrupp som fick den gamla blanketten användes i undersökningen). Av de elever som erhöll den nya blanketten (2003 års och senare) planerade **60 procent** att läsa vidare på högskolan inom de närmaste tre åren. Motsvarande andel som erhöll den gamla blanketten (2002 års och tidigare) var endast **50 procent**. Skillnaden är statistiskt säkerställd.

Detta medför att inga jämförelser kan göras mellan undersökningar gjorda innan 2003 och efter 2003 i fråga om gymnasieelevernas studieintresse. Det visade sig att nästintill all ökning i studieintresset (2003 var studieintresset 60% och 2002 var det 49%) kunde hänföras till förändringen i frågekonstruktionen. Däremot kan jämförelser från 2003 års undersökning och senare göras.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan grupper är okänd eftersom det inte finns några andra kända undersökningar som mäter gymnasieelevers intresse för högre studier.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Sammanvändbarhet med annan utbildningsstatistik är möjlig. Genom att utnyttja SCB:s registerstatistik om övergången från gymnasieskolan till högskolan ges möjlighet att få uppfattning om andelen gymnasieelever som inte fullföljer sina studieplaner.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras i Statistiska meddelanden, serie UF 36. På SCB:s hemsida finns också utgivna pressmeddelanden och en länk till Sveriges statistiska databaser (SSD). Delar av statistiken publiceras också i Utbildningsstatistisk årsbok och Fickskolan.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras i form av tabeller, diagram och text.

5.3 Dokumentation

Undersökningen dokumenteras i också i *Dokumentations av statistiken* som

finns att tillgå på SCB:s webbplats.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärdata över enskilda individer finns sparade för samtliga undersökningsår. Specialbearbetningar kan utföras på uppdragsbasis. Forskare, utredare m.fl. kan få tillgång till avidentifierat material efter en särskild prövning.

5.5 Upplysningstjänster

Frida Hultgren, enheten för utbildning och arbetsmarknad vid SCB.
Telefon: 08 – 5069 4542
e-post: fornamn.efternamn@scb.se

UEnr

Utsnr

Gymnasieungdomars studieintresse

Syfte

Statistiska centralbyrån genomför undersökningen vart annat år på uppdrag av regeringen. Syftet är att undersöka intresset för högskolestudier bland elever som läser sista året i gymnasieskolan.

Alla svar är viktiga

Ett urval omfattande 5 000 personer har dragits med hjälp av statistiska metoder från Skolverkets elevregister. Din medverkan är frivillig men ditt svar är mycket viktigt och bidrar till att undersökningens resultat blir tillförlitligt. Ditt svar kan inte ersättas med någon annans.

Lämna gärna dina svar via Internet

Du kan välja att besvara frågorna via Internet. Frågorna finner du på webbadressen www.insamling.scb.se Logga in med det användarid och lösenord som finns till höger.

Användarid: Verdana 11

Lösenord: Verdana 11

Om du väljer att besvara pappersblanketten skickar du in den i det portofria svarskuvertet.

Vi ber dig svara på frågorna så snart som möjligt.

Tack på förhand för din medverkan!

Med vänliga hälsningar

Frida Hultgren
Undersökningsledare

Kontakta oss gärna

Undersökningens syfte eller hjälp med frågorna:
Namn **Frida Hultgren**
Telefon: 019-17 69 91 E-post: frida.hultgren@scb.se

Namn **Sinisa Sauli**
Telefon: 019-17 62 15 E-post: sinisa.sauli@scb.se
Postadress: 701 89 Örebro
www.scb.se

Dina svar är skyddade

För att inte belasta dig med frågor om uppgifter som redan finns hos SCB kommer de svar du lämnar att kompletteras med uppgifter från

- *Registret över totalbefolkningen (RTB) (befolkningsuppgifter)*
- *Utbildningsregistret (utbildningsuppgifter)*

De uppgifter som du lämnar skyddas av sekretesslagen samt av bestämmelserna i personuppgiftslagen. Statistiksekretessen enligt 9 kap. 4§ sekretesslagen innebär bl.a. att alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt. I de resultat som redovisas framgår aldrig vad enskilda personer har svarat. Numret högst upp på blanketten är till för att SCB under insamlingen ska kunna se vilka som har svarat och vilka som ska få en påminnelse. Efter avslutad bearbetning hos SCB avlägsnas alla identitetsuppgifter innan fortsatt bearbetning.

Resultat

Resultatet från undersökningen kommer att redovisas i februari 2010 på www.scb.se.

<p>1 Har du planer på att börja läsa på universitet eller högskola inom de närmaste tre åren?</p>	<p>☐ Ja → <i>Gå till fråga 3</i></p> <p>☐ Nej → <i>Gå till fråga 2</i></p> <p>☐ Vet inte → Tack för ditt svar! <i>Skicka in enkäten i det bifogade portofria svarskuvertet.</i></p>
<p>2 Varför är du inte intresserad av att läsa på universitet/högskola inom de närmaste tre åren?</p> <p><i>Ange endast ett alternativ.</i></p> <p>Tack för ditt svar! <i>Skicka in enkäten i det bifogade portofria svarskuvertet.</i></p>	<p>☐ Jag har redan tillräckligt med utbildning</p> <p>☐ Jag tror inte att mina betyg räcker till</p> <p>☐ Skoltrött, jag vill inte studera mer de närmaste tre åren</p> <p>☐ Jag vill arbeta</p> <p>☐ Jag ska gå en annan utbildning istället t.ex. komvux, folkhögskola eller KY</p> <p>☐ Annat, skriv i rutan</p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%; margin-top: 10px;"></div>
<p>3 Vilken typ av högskolestudier är du mest intresserad av?</p>	<p>☐ Ett program som leder till en examen</p> <p>☐ Fristående kurser som leder till en examen</p> <p>☐ Fristående kurser som inte leder till en examen</p> <p>☐ Vet inte</p>
<p>4 Hur många år planerar du att studera på universitet/högskola?</p>	<p>☐ Mindre än 3 år</p> <p>☐ 3-4 år</p> <p>☐ Mer än 4 år</p> <p>☐ Vet inte</p>
<p>5 Är det viktigast för dig att komma in på ett visst universitet/en viss högskola eller att få gå en viss utbildning?</p>	<p>☐ Att komma in på ett visst universitet/en viss högskola</p> <p>☐ Att få gå en viss utbildning</p> <p>☐ Vet inte</p>

6 Vilket ämnesområde vill du studera i första hand?

Ange endast ett alternativ.

☐ Språk (t.ex. svenska, engelska, franska, ryska)	☐ Teknik (t.ex. byggteknik, elektroteknik)
☐ Teologi (t.ex. religionshistoria, religionsvetenskap)	☐ Naturvetenskap (t.ex. biologi, kemi, fysik, matematik, farmakologi, miljövetenskap)
☐ Humaniora (t.ex. historia, filosofi, arkeologi, litteraturvetenskap, konstvetenskap)	☐ Vård/omsorg (t.ex. sjukgymnastik, omvårdnad, hörselvård, social omsorg)
☐ Information/kommunikation (t.ex. journalistik, medie- och kommunikationsvetenskap)	☐ Konstnärligt/praktiskt estetiskt (t.ex. dans, musik, konst, fotografi, teater, idrott, slöjd)
☐ Samhällsvetenskap (t.ex. sociologi, pedagogik, statistik, statskunskap)	☐ Systemvetenskap/informatik/webbdesign m.m.
☐ Ekonomi (t.ex. nationalekonomi, företagsekonomi)	☐ Datateknik/internetteknik m.m.
☐ Juridik (t.ex. handelsrätt, affärsrätt)	☐ Vet inte vilket ämnesområde, men ämnet jag vill studera är
☐ Medicin/vetrinärmedicin/odontologi	
☐ Lärarutbildning	

7 Vilket ämnesområde vill du studera i andra hand?

Ange endast ett alternativ.

☐ Språk (t.ex. svenska, engelska, franska, ryska)	☐ Teknik (t.ex. byggteknik, elektroteknik)
☐ Teologi (t.ex. religionshistoria, religionsvetenskap)	☐ Naturvetenskap (t.ex. biologi, kemi, fysik, matematik, farmakologi, miljövetenskap)
☐ Humaniora (t.ex. historia, filosofi, arkeologi, litteraturvetenskap, konstvetenskap)	☐ Vård/omsorg (t.ex. sjukgymnastik, omvårdnad, hörselvård, social omsorg)
☐ Information/kommunikation (t.ex. journalistik, medie- och kommunikationsvetenskap)	☐ Konstnärligt/praktiskt estetiskt (t.ex. dans, musik, konst, fotografi, teater, idrott, slöjd)
☐ Samhällsvetenskap (t.ex. sociologi, pedagogik, statistik, statskunskap)	☐ Systemvetenskap/informatik/webbdesign m.m.
☐ Ekonomi (t.ex. nationalekonomi, företagsekonomi)	☐ Datateknik/internetteknik m.m.
☐ Juridik (t.ex. handelsrätt, affärsrätt)	☐ Vet inte vilket ämnesområde, men ämnet jag vill studera är
☐ Medicin/vetrinärmedicin/odontologi	
☐ Lärarutbildning	

8 Vilken är den viktigaste anledningen till att du vill läsa på universitet/högskola?

Ange endast ett alternativ.

☐ Det krävs för det yrke jag siktar på	☐ Jag vill öka mina kunskaper i vissa ämnen
☐ Det gör mig mer attraktiv på arbetsmarknaden	☐ Jag vill ha ett arbete som ger högre lön
☐ Jag vill öka möjligheterna att få ett arbete utomlands	☐ Jag vill göra en akademisk karriär, fortsätta med forskarutbildning
☐ Det är svårt att få ett arbete och därför kan jag lika gärna studera vidare	☐ Annan anledning, skriv i rutan

9 Vilket universitet/högskola vill du helst studera vid?

Ange endast ett alternativ.

☐ Beckmans Designhögskola	☐ Kungliga Tekniska Högskolan
☐ Blekinge Tekniska Högskola	☐ Linköpings universitet
☐ Chalmers tekniska högskola	☐ Luleå tekniska universitet
☐ Danshögskolan	☐ Lunds universitet
☐ Dramatiska institutet	☐ Lärarhögskolan i Stockholm
☐ Ericastiftelsen	☐ Malmö högskola
☐ Ersta Sköndal högskola	☐ Mittuniversitetet
☐ Gammelkroppa skogsskola	☐ Mälardalens högskola
☐ Göteborgs universitet	☐ Operahögskolan i Stockholm
☐ Handelshögskolan i Stockholm	☐ Röda Korsets Högskola
☐ Högskolan Dalarna	☐ Sophiahemmet Högskola
☐ Högskolan i Borås	☐ Stockholms Musikpedagogiska Institut
☐ Högskolan på Gotland	☐ Stockholms universitet
☐ Högskolan i Gävle	☐ Sveriges Lantbruksuniversitet
☐ Högskolan i Halmstad	☐ Södertörns högskola
☐ Högskolan i Jönköping	☐ Teaterhögskolan i Stockholm
☐ Högskolan i Kalmar	☐ Teologiska Högskolan, Stockholm
☐ Högskolan i Skövde	☐ Umeå universitet
☐ Högskolan Kristianstad	☐ Uppsala universitet
☐ Högskolan Väst	☐ Växjö universitet
☐ Idrottshögskolan i Stockholm	☐ Örebro Teologiska Högskola
☐ Johanneslunds teologiska högskola	☐ Örebro universitet
☐ Karlstads universitet	☐ Annan skola i Sverige, skriv i rutan
☐ Karolinska Institutet	____
☐ Konstfack
☐ Högskoleutbildning utomlands, skriv land
☐ Kungliga Konsthögskolan	____
☐ Kungliga Musikhögskolan i Stockholm	

10 Varför vill du helst studera vid det universitetet/den högskolan?

Frågan avser den högskola du valde i fråga 9.

Ange högst tre alternativ.

1. Den ligger nära min bostad
2. Universitetet/högskolan har ett brett utbildningsutbud
3. Den utbildningen jag vill gå finns endast där
4. Jag tror att den utbildningen är bra där
5. Jag tror att studentlivet är trevligt där
6. Trevlig stad
7. Lätt att komma in på den utbildningen jag vill gå
8. Universitetet/högskolan har "ett gott rykte"
9. Annat, skriv i rutan

11 Vilket av alternativen i fråga 10 är den viktigaste orsaken?

Alternativ nr

12 Kan du tänka dig att läsa på universitet/högskola på distans?

- Ja
 Nej
 Vet inte

13 Är du intresserad av att genomföra en del av dina högskolestudier utomlands?

- Ja
 Nej
 Vet inte

14 Hur mycket information om högskolestudier har du fått från nedanstående informationskällor?

Markera ett alternativ för varje rad

	Mycket	Lite	Ingen
a) Högskoleverkets "Studenthandboken"	☐	☐	☐
b) Informationssajten www.studera.nu	☐	☐	☐
c) Informationsmaterial direkt från universitet/högskola	☐	☐	☐
d) Muntlig information från studie- och yrkesvägledare	☐	☐	☐
e) Muntlig information från lärare i gymnasieskolan	☐	☐	☐
f) Studerande/informatörer från universitet/högskola som kommer till gymnasieskolan	☐	☐	☐
g) Studiebesök på universitet/högskola	☐	☐	☐
h) Muntlig information från kamrater och föräldrar	☐	☐	☐
i) Massmedia (TV, radio, tidningar)	☐	☐	☐
j) Högskolornas hemsidor	☐	☐	☐
k) Utbildningsmässor	☐	☐	☐

Tack för din medverkan!

